

## שרטוטי מראות ודמויות

. . .

ארגוני ספורט

והיו ארגוני ספורט, אשר קבוצות שלהם לכדורגל קנו להם שם בסביבה. בראש ניצבה קבוצת ה"מכבי", לה הושאלתי מטעם "קדימה" כשוער, לפי שיצאו לי מוניטין כמעולה שבין השוערים למרות גילי הצעיר. נטלתי חבל בכל ההתחרויות החשובות שנתקמו במיפגשים בינעירוניים עם קבוצות אזוריות וצבאיות אשר באו לעירנו, וכן נסעתי עם קבוצת "מכבי" ללוצק, לרובנה, בריסק, לודמיר, לובלין וערים אחרות. תחרות של כדורגל הפכה תמיד מאורע בעיר, משכה המוני צופים, ואם אירע ושתי הקבוצות יצגו שני עמים, יהודים או פולנים, והיה בכך גם צפיה וחרדה לתוצאות, לפי שתבוסה היתה מעכירה את רוח התומכים של צד מסוים, ואילו נצחון היה מרומם את רוחם. לרוב ניגנה בשעת המשחק גם התזמורת הצבאית מן הקסרקטינים שב"גורקי". מצב־הרוח היה חגיגי למדי, ובין קהל הצופים היו מסלחה ושמנה של העיר, ואם כי לא חסרו לעתים גם אינצידנטים בין השחקנים, והתפרצויות אנטישמיות מצד הפולנים הגאים שתבוסה היתה גורמת להם איבוד עשתונות, הרי בדרך־כלל התנהלו התחרויות באורח ספורטיבי למדי והשיפוט היה, לרוב, אובייקטיבי. קשרנו קשרי ידידות עם שחקני הקבוצות היהודיות, ומן הראוי לציין כי היו אלה ספורטאים טובים ורבים מהם יכלו להימנות עם נבחרות ארציות. אך מפעם לפעם דללו שורות קבוצותינו, לפי שרבים מהם יצאו את קובל, חלק עלה ארצה, וחלק היגר לארגנטינה או למקומות אחרים. אני עליתי ארצה בשלהי 1925, שנה בה הגעתי לשיא הצלחותי כשחקן של כדורגל. במסיבות הפרידה שערכו לי חברי וארגוני הספורט קבלתי בין השאר למזכרת שלושה ז'טונים עשויים כסף ועליהם חרותה, בצורות שונות, דמותו של ספורטאי העומד בשער. הז'טונים האלה אבדו לי בנדודי, אך הזכרונות עודם שמורים וחרותים על לוח לבי, ואם אעצום את עיני לרגע, יופיע לעיני מגרש הספורט ועליו מתרוצצים חברי הצעירים (כפי שהיו אז!) בריאים, רעננים, שופעי עליצות ותאבי חיים. חלק ניכר מן הנוער בקובל התחנך גם בגמנסיה שהיתה מורשת השלטון הרוסי, בהנהלת הגברת קלארה דוידובנה, אשה משכילה ובעלת מרץ. עם התבסס שלטון הפולנים העבירה את הגמנסיה לתכנית הלמודים הפולנית. אך גם היא כבר הבינה כי יש לתרום, בתוקף נסיבות הזמן, מס לרוח הלאומית היהודית שנשבה בקובל. היא קבעה שעות ללמוד הלשון העברית, ספרות עברית, היסטוריה יהודית, ובנשפים שערכה מטעם המוסד שלה הושמעה מעל הבמה גם שירה עברית והוצגו קטעים ממחזות לאומיים. לתלמידי גמנסיה זו היה ארגון ספורטיבי בשם "לגיה". הם היו בחלקם נערים מתבוללים, אך במשך הזמן נסחפו עם הזרם הלאומי ואחדים מהם עלו ארצה. כן היה קיים ארגון ספורטיבי של נוער לאומי בשם "ברי־כוכב", וארגון ספורטיבי מיסודה של הגמנסיה העברית — "קדימה".

מדי אהרהר ב„קדימה“ ובחברי באותה תקופה יהמה בי לבי. אחדים מחברי „קדימה“ עלו ארצה, והיתה זו תוצאה ברורה ומובנת של מעשה מתוך מחשבה תחילה, כי שאיפה זו של הגשמה ליותר אותנו, סעיף ראשון בתקנון. לראשונה עלה אורי אלפרט שהיה נשיאה הראשון של „קדימה“, ואני שהייתי נשיא „קדימה“ לאחר-כך, עליתי יחד עם אחי הבכור משה. אחרינו עלו שלמה קנטור, יצחק פינקלשטיין, האחים וויקוס, פלנצמן, אהרליך ומאיר סגל ז"ל ואחרים. אלה שהיססו ולא עלו מסבה זו או אחרת — נספו.

„קדימה“ היה ארגון לאומי במלוא משמעותו של מושג זה. תקנותיו נתחברו בעברית, ועל פני מגרש המשחקים אפשר היה לשמוע מפי חבריו את צלילי הלשון העברית תוך הכרת-ערך. זה לא מנע מחברי „קדימה“ להשתייך גם לארגונים של הצופים או „השומר הצעיר“, ואחדים מהם נמנו גם עם הסתדרות החלוץ ונסעו להכשרה למחצבות שבקלוסובה. רק לאחר הכשרה בקבוץ בקלוסובה היו חבריו זוכים, לפי תור מסויים, לקבל רשיון לעלייה ארצה. אני ואחי הבכור זכינו ב„קפיצת הדרך“, לפי שהסתייענו ברשיון עליה ששלח לנו אחד מאכרי רחובות. אותו אכר זכר חסד נעורים לאבי, אשר בעלותו ארצה בשנת 1914 התאכסן בבית אביו ברחובות.

ענין העליה ארצה העסיק מאד את חברי „קדימה“ הצעירים. היו לי וכוחים עם חברי אשר אחדים מהם נשתהו משום-מה ולא עשו את ההכנות הדרושות. לבי אמר לי כי אם לא יעלו בהקדם ספק אם יעלו אחר-כך. על שנים מהם, חברי הטובים ביותר, דואב לבי עד היום. האחד יעקב סגל, יפה-עינים וחכם, היה חברי הטוב ביותר ואיש סודי ושיחי; והשני, ברוך טוב, מתון ונבון-דבר, נעים-הליכות, שאף כי חזרנו שנינו אחרי נערה אחת, שררה בינינו ידידות אמת והבנה רבה. ידוע לי כי שניהם פעלו יפה בשטח החיים התרבותיים והצבוריים, כי בעלי סגולות היו ותכונות אישיות מקסימות. אך משגמרו אומר כי אכן הגיעה השעה לעלות — איחרו את המועד...